

Sygn. akt I ACz 232/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Iwona Wiszniewska

Sędziowie: SA Maria Iwankiewicz

SA Tomasz Żelazowski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w likwidacji

o ustalenie

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 8 października 2014 roku, sygn. akt I C 771/14

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSA M. Iwankiewicz SSA I. Wiszniewska SSA T. Żelazowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wniosek pozwanej o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji (pkt 1) oraz odrzucił apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 28 lipca 2014r, wniesioną wraz z pismem z dnia 25 września 2014r. (pkt 2).

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, iż postanowieniem z dnia 16 września 2014r. odrzucono apelację pozwanej w związku z nieuiszczeniem opłaty od apelacji, albowiem termin do jej uiszczenia upłynął bezskutecznie z dniem 5 września 2014r. Pozwana wniosła o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, wskazując, że w dniu 22 lipca 2014r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział XII Gospodarczy wydał w sprawie XII GUp 8/12 postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie upadłościowej pozwanej, które to postanowienie uprawomocniło się 11 września 2014r. Z tym też dniem przestał działać syndyk, a z uwagi na małą różnicę w czasie pomiędzy terminem wykonania zobowiązania Sądu a uprawomocnieniem się postanowienia nie doszło do uiszczenia opłaty w terminie. W ocenie Sądu w takich okolicznościach nie zostały jednak spełnione przesłanki z art. 168 § 1 k.p.c., gdyż nie sposób jest się zgodzić z argumentacją pozwanego, co do braku winy w uchybieniu terminu. W zasadzie bowiem nie wiadomo, na czym brak winy miałby polegać, skoro w okresie biegu terminu do wniesienia opłaty od apelacji przez cały czas pozwaną spółkę reprezentował syndyk i nie wiadomo, co konkretnie stało na przeszkodzie uiszczeniu opłaty. Sąd nie znalazł w związku z tym podstaw do uwzględnienia wniosku, co w dalszej konsekwencji uzasadniało na podstawie art. 370 k.p.c.

odrzućcie apelacji wniesionej 25 września 2014r., jako spóźnionej, gdyż wyrok wraz z uzasadnieniem doręczono pozwanej 11 sierpnia 2014r., wobec czego termin do wniesienia apelacji upłynął z dniem 26 sierpnia 2014r.

Zażalenie na powyższe postanowienie w zakresie punktu 2 złożyła pozwana, domagając się nadto na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. objęcia kontrolą instancyjną również jego punktu 1. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 168 k.p.c. poprzez przyjęcie, że niewniesienie apelacji oraz opłaty od apelacji przez pozwaną spowodowane jest okolicznościami przez nią zawinionymi. Skarżąca wniosła w związku z tym o zmianę zaskarżonego postanowienia i przywrócenie pozwanej terminu do wniesienia apelacji wraz z opłatą sądową oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że co prawda wezwanie do uiszczenia opłaty sądowej od apelacji zostało doręczone pozwanej w dniu 29 sierpnia 2014r., w związku z czym termin do uiszczenia opłaty upływał z dniem 5 września 2014r., ale przed sporządzeniem rzeczowego wezwania tj. w dniu 22 lipca 2014r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział XII Gospodarczy wydał w sprawie XII GUp 8/12 postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie o ogłoszenie upadłości pozwanej, które uprawomocniło się z dniem 11 września 2014r. Od momentu wydania postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego do momentu jego uprawomocnienia się syndyk nie podejmował czynności przekraczających zwykły zarząd, w szczególności nie podejmował czynności mających na celu upłynnianie majątku pozwanej spółki (poprzez sprzedaż nieruchomości, wierzytelności, akcji, udziałów etc.). Dodatkowo zauważono, iż zgodnie z treścią postanowienia z dnia 22 lipca 2014r. w toku postępowania o ogłoszenie upadłości pozwanej syndyk nie dysponował wystarczającą kwotą pieniężną, pozwalającą na normalne wykonywanie przez syndyka zobowiązań z tytułu kosztów postępowania. Tym samym syndyk nie miał wolnych środków pieniężnych pozwalających na bieżące zaspokajanie kosztów postępowania, w tym nie miał środków na uiszczenie rzeczowej opłaty od apelacji. Z kolei z chwilą przejęcia przez pozwaną zarządu nad jej majątkiem mogła ona szybciej uzyskać środki pieniężne i uiścić opłatę sądową, co też nastąpiło.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż w realiach niniejszej sprawy brak jest podstaw do przywrócenia pozwanej terminu do wniesienia opłaconej apelacji od wyroku tego Sądu z dnia 28 lipca 2014 r., sygn. akt I C 771/14, co znalazło odzwierciedlenie w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia i co następnie determinowało treść rozstrzygnięcia w jego punkcie 2.

Wedle art. 168 § 1 k.p.c. przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej może nastąpić w sytuacji, w której strona nie dokonała tej czynności w terminie bez swojej winy. Przepis ten, dotyczący przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej, nie może być interpretowany w sposób rozszerzający, ponieważ zasadą jest, że czynności procesowe powinny być dokonywane w terminie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2011 r., II CZ 209/10, LEX nr 738553, i z dnia 5 maja 2009 r., I UO 3/08, LEX nr 687093). Zgodnie z poglądami wyrażanymi w judykaturze, na stronie zobowiązanej do dokonania czynności procesowej w określonym terminie ciąży obowiązek zachowania należytej staranności w celu jego dotrzymania, której miernikiem jest obiektywnie oceniana staranność, jakiej można wymagać od osoby właściwie dbającej o swoje interesy procesowe. Uchybienie w tym względzie, spowodowane nawet lekkim niedbalstwem, narusza obiektywny miernik staranności i stanowi podstawę do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, skoro nawet lekkie niedbalstwo świadczy o zawinionym niedokonaniu czynności w terminie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r., II CZ 103/05, LEX nr 188555, i z dnia 26 kwietnia 2007 r., III CZ 22/07, LEX nr 319631).

Natomiast w analizowanym przypadku z ustaleń Sądu pierwszej instancji poczynionych na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, wynikało, że w okresie pomiędzy doręczeniem pozwanej wezwania do uiszczenia opłaty sądowej od apelacji w dniu 29 sierpnia 2014 r. a upływem terminu na jego wykonanie w dniu 5 września 2014 r. pozwana spółka posiadała reprezentującego ją przedstawiciela w postaci syndyka masy upadłości, który miał

prawo i zarazem obowiązek działania na jej rzecz, lecz stosowna opłata nie została w tym terminie uiszczona. Także zaś w ocenie Sądu Apelacyjnego takiego oglądu sprawy nie zmienia powołana we wniosku o przywrócenie terminu okoliczność, iż w dniu 22 lipca 2014r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie wydał w sprawie o sygn. akt XII GUp 8/12 postanowienie o umorzeniu postępowania o ogłoszenie upadłości pozwanej spółki, skoro jak sama pozwana przyznała w swym wniosku postanowienie to uprawomocniło się dopiero w dniu 11 września 2014r. i dopiero z tym dniem syndyk przestał działać. Zmiana pozycji syndyka następuje bowiem z chwilą prawomocnego ukończenia postępowania upadłościowego. Z tym momentem upadły wchodzi w miejsce syndyka i może dokonywać czynności, do których prawa wcześniej tylko dlatego został pozbawiony, że doszło do ogłoszenia upadłości. Upadły wraca więc do uprzedniego stanu prawnego, tj. sprzed ogłoszenia upadłości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., sygn. akt II CSK 394/11, LEX nr 1214633, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2005 r., sygn. akt I CK 674/04, OSNC 2006/2 poz. 52). Zgodnie z treścią art. 364 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego, z dniem uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego upadły odzyskuje prawo zarządzania swoim majątkiem i rozporządzania jego składnikami. Zawinienie przedstawiciela tej spółki w tym okresie czasu w zakresie dochowania wyznaczonego terminu na opłacenie apelacji stanowi zatem zawinienie samej strony pozwanej. Podobnie, zamierzonego przez skarżącą skutku nie mogły odnieść argumenty wskazujące na brak w owym czasie takich środków finansowych, dzięki którym syndyk mógłby wywiązać się z wezwania nałożonego na pozwaną, jak i na powstrzymanie się przez syndyka - z uwagi na nieprawomocne postanowienie z dnia 22 lipca 2014 r. - od podejmowania czynności związanych z rozporządzaniem majątkiem pozwanej spółki. O braku winy można bowiem mówić tylko wtedy, gdy dokonanie czynności było niemożliwe w sensie obiektywnym przy dołożeniu przez stronę należytej staranności. Nawet zatem gdyby było tak, jak twierdzi skarżąca, to nadal takie okoliczności, zdaniem Sądu odwoławczego, nie mogły usprawiedliwić zaniechania złożenia w tej sytuacji choćby tylko wniosku o zwolnienie jej od kosztów sądowych, czy to przez samego syndyka czy przez pełnomocnika procesowego pozwanej, co umożliwiłoby jej co najmniej oddalenie w czasie perspektywy uiszczenia opłaty sądowej od apelacji. Natomiast zaniechania osób, które reprezentują stronę, powodują, że nie można uznać braku jej winy w uchybieniu terminowi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2013 r., III CZ 6/13, LEX nr 1314372). W rezultacie Sąd pierwszej instancji wydał także prawidłowe rozstrzygnięcie o odrzuceniu apelacji pozwanej, wniesionej pismem z dnia 25 września 2014 r., jako spóźnionej.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

SSA M. Iwnakiewicz SSA I. Wiszniewska SSA T. Żelazowski